

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Korralduse eesmärk on kehtestada COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks lisapiirangud.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Terviseameti ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõike 2 punktide 1, 2 ja 5 ning lõigete 5 ja 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõiget 8.

Käesoleva korraldusega kehtestatakse kõikides valdkondades avalikele üritustele ja korraldatud tegevustele uued osalejate arvu piirmäärad.

Piiranguid on vaja kehtestada, sest koroonaviiruse levik on märgatavalt tõusnud ning deltatüvi muutunud domineerivaks. Deltatüvi levib 60% paremini kui alfatüvi, samuti nakatavad deltatüve tõttu sekundaarsed juhud tertsiaarseid juhte hõlpsamini ning viiruse peiteaeg on lühem.

Keskmine peiteaeg on deltatüvel *ca* 4 päeva, SARS-CoV-2 viiruse alfatüvel *ca* 5–6 päeva. Senised andmed on näidanud, et pooleli oleva vaktsineerimiskuuriga saavutatud immuunsuse taseme suhtes on deltatüvi *ca* 17% vähem tundlikum kui seni domineerinud alfatüvi. Samal ajal lõpetatud vaktsineerimiskuuri järel saavutatud immuunsuse suhtes märgatavat tundlikkuse langust ei esinenud¹. Arvestades, et 23. juuli 2021. a seisuga on vaktsineerimiskuur lõpetatud 40,47%-l elanikkonnast, ei ole vaktsineerimise mõju võimaliku deltatüvest põhjustatava haigestumuse kasvu ära hoidmiseks veel piisav.

Piirangute rakendamine muudetud kujul ning teiste piirangute ja meetmete jätkamine, mida käesoleva korraldusega ei muudeta, on tõhus ning proportsionaalne meede, et tagada inimeste elu ja tervis ning rahvatervise ja tervishoiusüsteemi toimepidevus.

Muudatuste ja leevenduste tegemisel arvestatakse ka COVID-19-vastase vaktsineerituse taset Eestis² ja selle planeeritud edenemist lähinädalate jooksul. COVID-19-vastase vaktsineerimise kõige olulisem eesmärk on ennetada rasket (haiglaravi vajavat) haigestumist. 23. juuli 2021. a seisuga on 70–79-aastaste vanuserühmas vaktsineerimisega hõlmatus 72,42% ning vanemate kui 80-aastaste seas 63,17%. Vaktsineerimiskuur on lõpetatud 538 011 inimesel (40,47% elanikkonnast).

Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta Eestis püsib keskmisel tasemel, uute haigusjuhtumite juurdekasv on pidurdunud, kuid on endiselt kasvutrendis. Haiglate täituvuse ja muud tervishoiusüsteemi puudutavad näitajad on keskmisel tasemel ja stabiilsed. Piirangute ja

¹https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/993879/Variants_of_Concern_VOC_Technical_Briefing_15.pdf

² Eesti loeb soovitavaks COVID-19-vastase vaktsineerituse tasemeks 70% elanikkonnast. Uute viirustüvede lisandumisel, mis levivad kiiremini või mis on vaktsiinide suhtes resistentsed, võib nimetatud vajalik osakaal olla suurem. <https://www.terviseamet.ee/et/koroonaviirus/koroonakaart>.

meetmete muutmisel tuleb hinnata nakkusohu riski kõrgeks, mistõttu on põhjendatud kõikide seniste piirangute ja meetmete säilitamine ning lisapiirangute kehtestamine. Koroonaviiruse deltamutatsioon on Eestis alates 26. nädalast domineeriv (25. nädalal osakaal 33%, 26. nädalal 67% ja 28. nädalal 92%).

28. nädala jooksul lisandus Eestis 375 COVID-19 haigusjuhtu. Võrreldes 27. nädalaga suurenes uute juhtude arv 24,4% võrra. 28. nädalal tehti 27 632 (2083 testi 100 000 elaniku kohta), mida on 30% võrra rohkem kui 27. nädalal. 1,4% testidest osutus positiivseks (27. nädalal samuti 1,4%).

28. nädala jooksul lisandus 375 haigusjuhtu. Võrreldes 27. nädalaga suurenes uute juhtude arv 24,6% võrra. 28. nädalal tehti 27 632 testi (2083 testi 100 000 elaniku kohta), mida on 30,0% võrra rohkem kui 27. nädalal. 1,4% testidest osutus positiivseks (27. nädalal samuti 1,4%). Kõrgeim positiivsete testide osakaal on Raplamaal (5,3%), Võrumaal (3,9%) ja Järvamaal (3,4%). 19. juuli 2021. a seisuga on sekveneeritud kokku 7779 proovi ning on tuvastatud 5396 α -mutatsiooniga viirustüve; 69 β -mutatsiooniga viirustüve, neist 27 sisse toodud juhtu; 2 juhtu osutusid edasise sekveneerimise käigus γ -tüveks; 9 γ -mutatsiooniga viirustüve ja 822 δ -mutatsiooniga viirustüve (neist üks B.617.1 ja 389 B.1.617.2). Kokku on Eestis tüpiseeritud 822 δ -varianti, neist 16% moodustavad sisse toodud juhtud, millest omakorda 68,8% pärinevad Venemaalt. Juulikuus on tuvastatud 422 δ -varianti, neist 17% moodustavad sisse toodud juhud, enamik Venemaalt (25 juhtu), Türgist (8 juhtu), Soomest (4 juhtu). Viimase nädala jooksul lisandus 109 juhtu, neist 17 on sisse toodud juhud, enamik Venemaalt (6), Türgist (5) ja Soomest (4).

28. nädalal saabus Eestisse 18 248 inimest (27. nädalal 17 567), kes täitsid piiriületaja ankeedi: Lätist 2554 inimest (27. nädalal 2048), Venemaalt 1662 inimest (27. nädalal 1694), Saksamaalt 1507 inimest (27. nädalal 1336), Türgist 1379 inimest (27. nädalal 1477), Itaaliast 1225 inimest (27. nädalal 969). 28. nädalal registreeriti 75 sisse toodud haigusjuhtu, nende osakaal moodustas 22,7% juhtude üldarvust. 28. nädala sisse toodud haigusjuhud on seotud reisimisega 22 riigis. Kõige rohkem haigusjuhte on seotud reisimisega Venemaale ja Soome.

Terviseameti hinnangul on haigestumuse kasv seotud deltatüve domineerivaks muutumisega. Uute haigusjuhtude juurdekasvu kiirus on pidurdunud, kuid nakkuse levik on siiski kasvutrendis. Nakkuse levikust tingitud ohtusid ja tagajärgi (nt hospitaliseerimiste ja surmajuhtude kasv) saab leevendada piirangutega ja vaksineerimise hõlmatuse suurendamisega.

Korralduse väljatöötamisel on peetud silmas, et 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on Eestis keskmine. 23. juulil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 65,46 ja viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 75.

7. juulil 2021. a olid need näitajad 31,83 ja 32, 21. juunil 2021. a 49,81 ja 40, 16. juunil 2021. a 64,11 ja 49, 9. juunil 2021. a 97,59 ja 72, 31. mail 2021. a 176,15 ja 125, 26. mail 2021. a 222,1 ja 94,7 ning 12. mail 2021. a 343,57 ja 312. 28. aprilli 2021. a seisuga oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 422,2. 30. märtsil 2021. a oli see näitaja 1364,21. 28. aprillil 2021. a oli esmaseid positiivseid teste 396 ehk 8,3% testide koguarvust, 12. mail 2021. a oli positiivseid teste 371 ehk 7,87% testide koguarvust.

Kinnitatud haigusjuhtude jaotus maakonniti 23. juuli 2021. a seisuga	
Maakond	7 päeva suhtarv 100 000 elaniku kohta
Pärnu	64,98
Jõgeva	49,22
Tartu	47,61
Rapla	42,06
Harju	41,32
Valga	31,91
Lääne	29,35
Ida-Viru	22,34
Hiiu	21,47
Põlva	20,29
Võru	16,94
Viljandi	15,16
Lääne-Viru	13,59
Järva	13,26
Saare	6,05

Haiglakohtade COVID koguessurss 23. juulil 2021. a oli 146 voodikohta, millest COVID-19 patsiendid hõivasid 10,27% (15 voodikohta). Haiglate COVID intensiivravikohtade koguessurss on 16 voodikohta, millest COVID-19 patsiendid hõivasid 12,5% (2 voodikohta). Haiglate COVID üldravikohtade koguessurss on 106 voodikohta, millest COVID-19 patsiendid hõivasid 12,26% (13 voodikohta).

28. nädalal analüüsitud andmete põhjal jäi nakatumiskoht teadmata 22,7% juhtudest (27. nädalal 25%). Alates 2020. a 49. nädalast on teadmata nakatumispaigaga nakatunuid olnud 30–36% juhtude üldarvust.

28. nädalal sai nakkuse välismaal 22,7%, perekonnast 25%, tööl 6,6%, tutvusringis 5% ja laste laagrites 1,5% juhtudest. Haigusjuhtudest tervishoiuasutuses ei teavitatud. Võrreldes 27. nädalaga ei muutunud nakatumispaikade muster märgatavalt. Vähenes nakatumise osakaal tutvusringkonnas (10%→5%), tööl (7,6%→6,6%) ning teadmata nakatumiskohaga juhtude osakaal (25%→22,7%). Suurennes nakatumine välismaal (20,4%→22,7%) ja pereringis (23,3%→25%). 8% juhtudes toimus nakatumine meelelahutus- jm üritustel osalemisel. Viimase 14 päeva (27.–28. nädal) teadmata nakatumispaigaga nakatunute osakaal on vähenenud ja moodustab 23,8% juhtudest (26.–27. nädalal oli 26,7%).

Vabariigi Valitsus seab lisapiirangud, mis on praeguses olukorras proportsionaalsed nakkuse levikuga ja mille eesmärk on vähendada nakkuse leviku suurenemise riski.

2. augustil 2021. a jõustuvad uued piirangud sise- ja välistingimustes toimuvatele üritustele ja läbiviidavatele tegevustele. Sisetingimustes toimuvatel üritustel ja läbiviidavates tegevustes on edaspidi lubatud osaleda kokku kuni 500 isikul. Kui välistingimustes korraldatakse avalikke üritusi või viiakse läbi tegevusi piiratud territooriumil, võib osalejad olla kuni 1500 isikut, kui tegemist on isikutega, kelle võimalikku nakkusohutust tegevuse korraldaja ei kontrolli käesoleva korralduse punktides 20¹⁶–20²⁰ sätestatud korra alusel. Kui tegevuse korraldaja kontrollib isikute nakkusohutust, siis võib nimetatud korda järgides üritustel ja tegevustes

osaleda siseruumides endiselt 6000 isikut ning välitingimustes 12 000 isikut. Nimetatud piirarve käesoleva korraldusega ei muudeta.

Piirangute ja meetmete kehtestamise lähtekoht on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkusena, peamiselt lähikontaktil nakkusohtliku inimesega. Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, hingates sisse viiruse osakesi³, või saastunud pindade ning nt saastunud käte kaudu. Viirus levib paremini halvasti ventileeritud, suure inimeste hulgaga ja üle rahvastatud siseruumides, kus viibitakse pikema aja vältel. Arvestada tuleb, et aerosoolid (viiruse osakesed) võivad püsida õhus pikema aja vältel ning liikuda enam kui 1 meetri kaugusele. Mida lähemal inimesed üksteisele on, seda tõenäolisem on viiruse levik nii süljepritsmete kui ka õhu kaudu. Samuti mõjutab nakatumise tõenäosust tegevuse või ürituse kestus ehk mida kauem kokkusaamisel viibida, seda rohkem tekib võimalusi süljepritsmete vahetuseks, koroonaviiruse osakesi sisaldavate aerosoolide õhku kogunemiseks ning selle tulemusena piisavalt suure doosi sissehingamiseks, et nakatuda. Teaduskirjanduses on näidatud, et 1–2 m distantsi hoidmine vähendab nakkuse edasi kandmise riski viis korda ning iga lisameeter suurendab kaitsvat toimet kaks korda⁴. Viiruse osakeste edasiliikumist takistab märgatavalt ka näomaski kasutamine. Avalikes siseruumides, kus distantsi hoidmine ei ole võimalik, on maski kandmine soovitatav. Viiruse leviku piiramiseks siseruumides on oluline tagada inimestevaheline hajutatust ja distantsi hoidmine ning ruumide ülerahvastatuse vältimine.

Siseruumides ja välitingimustes läbiviidavatele tegevustele ja üritustele osalejate piirarvude kehtestamisel on lähtunud Terviseameti hinnangust. Oma hinnangus arvestas Terviseamet nakatumise prognoositavat taset augusti lõpus, elanikkonna vaksineeritust ja COVID-19 läbipõdemist ning seda, et deltatüve osakaal on Eestis üle 90% ning selle tüve nakatamisvõime on 60% võrra suurem kui alfatüvel. Lisaks, et välitingimustes toimuvate tegevuste korral on nakatamiskordaja väiksem hea ventilatsiooni, tuule, õhuniiskuse ja UV-kiirguse tõttu ning samuti on võimalik paremini tagada inimestevahelist hajutatust. Kui üritus toimub siseruumis, on sekundaarseid nakatumisi 8–9, ja õues 3–4.

Kui üritustel osalejate piirmäär on 750 inimest siseruumis ja 1500 inimest välitingimustes, on augustikuus, arvestades deltatüve levikut, madal kuni mõõdukas risk nakkuskolde tekkimiseks. Madal on risk ulatusliku puhangu / epideemilise leviku tekkimiseks (haigestumise kasv üle 15%, 2 nädala jooksul)⁵. Kui lubada siseruumides koguneda 750–2500 inimesel ja välitingimustes 2000–6000 inimesel, on mõõdukas kuni kõrge risk nakkuskolde tekkimiseks ja mõõdukas risk ulatusliku puhangu / epideemilise leviku tekkimiseks. Üle 2500 inimesega kogunemisel siseruumis ja üle 6000 inimesega kogunemisel välitingimustes kaasneks väga kõrge risk nakkuskolde tekkimiseks ja kõrge risk ulatusliku puhangu / epideemilise leviku tekkimiseks.

Kõige efektiivsem koroonaviiruse leviku tõkestamiseks on vaksineerimine, sellele järgnevad piirangud ja meetmed. Suurüritused soodustavad viiruse levikut. Näitena võib tuua jalgpalli EM

³ <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-how-is-it-transmitted>

⁴ [https://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736\(20\)31142-9.pdf](https://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736(20)31142-9.pdf)

⁵ arvestusega, et siseruumis 750 ja väljas 1500 inimesega üritusel osaleb 1 kuni 2 nakatunut, tekib 4–5 sekundaarset nakatumist ja eksponentsiaalse kasvu korral võib sellega 14 päeva jooksul kaasnedda hinnanguliselt kuni 4% haigestumise kasv (stabiilne olukord, keskmise kuni madala haigestumise tingimustes kergesti kontrollitav kasv). Siseruumis kuni 2500 inimesega ja õues kuni 6000 inimesega kogunemisel osaleb statistiliselt 3–8 nakatunut, tekib kuni 15 sekundaarset nakatumist ja eksponentsiaalse kasvu korral võib sellega kaasnedda 14 päeva jooksul hinnanguliselt kuni 15% haigestumise kasv (epideemilise leviku algust tähistav kasvukiirus, keskmise kuni madala haigestumise tingimustes kontrollitav). Üle 3000 inimesega üritus siseruumis ja üle 6000 inimesega üritus õues toob endaga kaasa vähemalt 15% haigestumise tõusu, mis seab kõrge riski ulatuslikuma leviku tekkimiseks (mõõdukalt kuni raskelt kontrollitav kasv keskmise kuni madala haigestumise tingimustes).

turniiri osa Venemaal Peterburis, kus nakatus ligi 500 pealtvaatajat Soomest, samuti on sel üritusel osalemisega seotud nakatumisi registreeritud Eestis. Nakatumised on toimunud Eestis mitmel spordi- ja meelelahutusüritusel. Ürituse järel jätkub levik toimumiskohas, kuid samuti levib viirus teistesse maakondadesse, kus nakatumise tase võib veel madal olla. Seega on avalike ürituste ja avalikult korraldatud tegevuste osalejate arvule rangemate piirangute seadmine põhjendatud, et vältida ohtu liikuda senisest keskmisest nakatumise tasemest kõrge nakatumise tasemele.

Korralduse punktiga 1 sõnastatakse uuesti korralduse nr 282 punkt 20¹⁴.

2. augustil 2021. a jõustuvad nii sise- kui ka välistingimustes toimuvates tegevustes ja üritustes osaleda lubatud isikute arvude uued piirmäärad. Sisetingimustes toimuvatel üritustel ja läbiviidavates tegevustes on alates 2. augustist 2021. a lubatud osaleda kokku kuni 500 isikul. Kui välistingimustes korraldatakse avalikke üritusi või viiakse läbi tegevusi piiratud territooriumil, võib osalejaid olla kuni 1500 isikut. Muudatused puudutavad avalikke koosolekuid ja üritusi, sh konverentse, teatrietendusi, kontserte, kinoseansse, meelelahutusteenuse osutamist, jumalateenistusi, muuseume ja näitusi. Lisaks puudutavad need sportimist, treenimist, noorsootööd, huvitegevust, huviharidust, täienduskoolitust ja täiendõpet, spordivõistluste ning spordi- ja liikumisürituste korraldamist ning kehtivad ka avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates.

Praegu võib sellistel sisetingimustes toimuvatel üritustel ja korraldatavates tegevustes osaleda kokku kuni 1000 ning välistingimustes kuni 5000 inimest.

Lisaks peavad kõigis neis kohtades olema kättesaadavad desinfitseerimisvahendid ning Terviseameti juhiseid järgides peab olema tagatud desinfitseerimisnõuete täitmine. Samuti peab sisetingimustes tagatud olema osalevate inimeste hajutus.

Ka edaspidi säilib võimalus rakendada korralduses nr 282 sätestatud eritingimusi ja pakkuda osalemisvõimalust suuremale arvule isikutele, kui tegevuse korraldaja tagab kõikide tegevuses osalejate testimise korralduse ja testide või nakkusohutust tõendavate tõendite kontrollimise. Regulatsioon rakendub üksnes juhul, kui tegevusele on punktis 20¹⁴ sätestatud isikute arvu piirangud, näiteks, kui soovitakse välitingimustes korraldada üritust, milles osaleb rohkem kui 1500 isikut, võib üritust korraldada üksnes juhul, kui tegevuse korraldaja tagab nõuetekohase nakkusohutuse tõendamise kontrollimise või osalejate testimise korraldamise punktides 20¹⁷–20²⁰ sätestatud korras.

Alates 28. juunist 2021. a on nimetatud eritingimuste täitmise korral lubatud sisetingimustes kuni 6000 isikuga ürituse korraldamine või välistingimustes kuni 12 000 isikuga ürituse korraldamine.

Muid sisulisi tingimusi käesoleva korraldusega ei muudeta.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine 2. augustil 2021. a.

Korralduse punktis 3 nähakse ette korralduse avaldamine Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Aivar Rahno

Riigikantselei istungiosakonna juhataja riigisekretäri ülesannetes

26. juuli 2021. a